Raadsvoorstel

Zaaknummer: 40668-2025

Onderwerp: Raadsvoorstel zienswijze Programmabegroting VRBN 2026

Auteur	:	Peter Witjes
Domein/team	:	Dienstverlening / Veiligheid
E-mail	:	Peter.Witjes@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	J.A. van der Pas

Effect op de begroting

☒Ja ☐Nee

Onderwerp
Raadsvoorstel zienswijze Programmabegroting VRBN 2026

Voorstel
De volgende zienswijze vast te stellen en kenbaar te maken aan de Veiligheidsregio Brabant-Noord:
Wij zijn positief over uw concept Programmabegroting 2026. We verwijzen daarbij naar de zienswijze die is ingediend bij de behandeling van de kadernota 2026. De financiële situatie van de gemeenten is niet veranderd. De uitgangspunten die wij hierbij hanteren ook niet. Wij doen een dringend beroep op de VRBN om scherp te zijn op de noodzaak van de verhoging en deze zo veel als mogelijk te beperken. Ook na vaststellen van de begroting vragen we scherp te zijn op de uitgaven en eventuele (structurele) voordelen in het lopende en begrotingsjaar direct via een begrotingswijziging aan ons te melden.

Inleiding
Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord vraagt de 11 deelnemende gemeenteraden hun zienswijze te geven op de Programmabegroting 2026.
Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio beslist op 3 juli 2025 over de Programmabegroting. Het algemeen bestuur betrekt daarbij alle zienswijzen. In de zienswijzen geven de gemeenteraden hun mening over de concept Programmabegroting 2026. De deelnemende gemeenten kunnen zo invloed uitoefenen op het beleid en de (inwoner) bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling van de veiligheidsregio. Eerder spraken alle gemeenteraden over de Kaderbrief 2026, die de basis vormt voor deze programmabegroting. Deze is op 20 maart 2025 vastgesteld door het algemeen bestuur. De gemeenteraden worden verzocht om uiterlijk 27 juni 2025 hun zienswijzen kenbaar te maken.

Beoogd effect
Met de vaststelling van deze zienswijze ondersteunt de raad de beleidslijn uit de Programmabegroting 2026 niet. De beleidsmatige ontwikkelingen zijn een uitwerking van het Beleidsplan 2024-2027 en passen weliswaar binnen de bestaande inhoudelijke, maar niet binnen de financiële kaders die al eerder bij de kadernota 2026 zijn aangegeven.

Argumenten
We lichten hier toe waarom wij de raad voorstellen deze zienswijze op de programmabegroting te geven:

1.1. De Programmabegroting 2026 is in lijn met het Beleidsplan 2024-2027.

De Programmabegroting volgt de koers van het Beleidsplan 2024-2027 'Samenwerken aan veerkracht en veiligheid'. Eerdere accenten zoals de versterking crisisbeheersing en verbetering landelijke samenwerking, toekomstbestendige brandweerzorg en het Huisvestingsplan 2024-2027 worden voortgezet. De Programmabegroting geeft de inspanningen voor 2026 weer op de vier hoofdthema's:

- Voorbereiden op het onbekende
- Klimaat en natuur
- Ongevallen en branden
- Bedreiging vitale en digitale infrastructuur

1.2. De Programmabegroting 2026 bevat geen voorstellen voor nieuw beleid of nieuwe uitgaven.

Uitgangspunt is dat de ambities uit het beleidsplan gerealiseerd worden binnen de inhoudelijke kaders en de prioriteiten vanuit het Risicoprofiel 2024-2027. En dat extra ambities en taken gepaard gaan met expliciete besluitvorming en financiering. In de Programmabegroting zitten geen voorstellen voor nieuw beleid. VRBN heeft wel te maken met een onontkoombare ontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft te maken met een aanpassing van de 24-uursdienst van de beroepsbrandweer in verband met gewijzigde arbeidsvoorwaarden en ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de herwaardering van een aantal bestaande functies conform landelijke methodiek. De kosten hiervoor (€ 406.000,-) worden opgevangen binnen de eigen begroting. De veiligheidsregio geeft hiermee gehoor aan de oproep van de meeste gemeenteraden om deze ontwikkeling binnen de eigen begroting op te vangen.

1.3 Het doorberekenen van de loon- en prijsindexatie is volgens de VRBN reëel en onontkoombaar

In voorbereiding op de begroting hebben de portefeuillehouders financiën van de regio Noord-Oost Brabant de gemeenschappelijke regelingen gevraagd om de gemeentelijke bijdrage niet te verhogen en de loon- en prijscompensatie binnen het bestaande budget op te vangen door middel van ombuigingen. De veiligheidregio motiveert uitgebreid waarom het niet toepassen van de indexering een negatief effect heeft op de operatie van de VRBN: Ombuigingen raken direct aan crisisbeheersing, basisbrandweerzorg, opleidingen van vrijwilligers, kazernes en brandweermateriaal en raken aan de veiligheid van inwoners. Het doorberekenen van de loon- en prijsindexatie is op dit moment daarom reëel en onontkoombaar en als zodanig verwerkt in de Programmabegroting 2026.

Kanttekeningen

2.1. Opstellen begroting in (financieel) uitdagende tijden

Er zijn drie grote ontwikkelingen die invloed hebben op de begroting van de veiligheidsregio:

- Het risico op een landelijke taakstelling (korting BDUR van € 1,0 mln);
- Een onvoorziene ontwikkeling (€ 0,4 mln);
- De wens van de regionale portefeuillehouders financiën om de indexatie niet door te berekenen (€ 2,3 mln);

Het mogelijk effect van deze ontwikkelingen betreft € 3,7 miljoen (circa 6,4% van de begroting). Over de korting op de BDUR is landelijk nog geen besluit genomen. Het streven van de Minister van J&V is om de korting ongedaan te maken, gezien het zwaardere appel dat op de veiligheidsregio's wordt gedaan. VRBN heeft deze mogelijke taakstelling daarom verwerkt als risico. Dit wordt in het eerste jaar afgedekt vanuit een bestemmingsreserve. Zodra daar meer duidelijkheid over is zal de veiligheidsregio hier de gemeenten actief over informeren. Zoals eerder in dit voorstel toegelicht, vangt VRBN de onvoorziene ontwikkeling zelf op en wordt de indexatie in de Programmabegroting 2026 wel doorberekend.

2.2. Relatie tussen financiën, taken en ambities

In de relatie tussen financiën, taken en ambities constateert VRBN dat de verwachtingen, ontwikkelingen en actualiteiten die de veiligheidsregio's raken groter worden. Tegelijkertijd wil VRBN ook bijdragen aan de financiële uitdagingen van gemeenten. De koers van het beleidsplan 2024-2027 'Samenwerken aan veerkracht en veiligheid' blijft leidend. Daarbij houdt VRBN de lijn aan dat er geen nieuw beleid met financiële gevolgen geformuleerd wordt, tenzij door het Rijk geformuleerd. Daarnaast worden diverse opgaven intern opgelost. Moet er bezuinigd worden dan heeft dit gevolgen voor de taakuitvoering van de veiligheidsregio.

VRBN is een voornamelijk uitvoerende en kapitaalintensieve organisatie, die financieel voor het grootste deel betrekking heeft op brandweerzorg. De begroting wordt met name bepaald door personele lasten en kapitaallasten met daarbij weinig tot geen regelruimte. Prijzen stijgen veel harder dan de verkregen reguliere indexering. Dit betekent onder andere dat de reguliere indexering niet toereikend is voor de vervangingsinvesteringen om het materieel op orde te houden. Dit wordt incidenteel opgevangen, maar leidt binnen enkele jaren tot een financieel knelpunt. Het blijft daarom belangrijk om naar de lange termijn en toekomstbestendigheid te blijven kijken.

2.3. Mogelijk ombuigingen raken de parate basisorganisatie

Ombuigingen kunnen gaan over het uitstellen van fase 2 van de Versterking Crisisbeheersing, sluiten van vrijwillige posten, afstoten van materieel of efficiencyslagen in de bedrijfsvoering. Gezien het uitvoeringsgerichte karakter van de organisatie kunnen bezuinigingen moeilijk vanuit overhead of ondersteuning geleverd worden. VRBN wil niet afbreken wat net is opgebouwd. Het uitstellen van de doorontwikkeling van crisisbeheersing kan leiden tot een terugval op de voorbereiding op langdurige crises, die gelet op de huidige militaire en hybride dreiging en klimaateffecten juist versterkt zou moeten worden. Bezuinigen op risicobeheersingstaken levert een besparing bij VRBN op, maar kan op gemeentelijk niveau tot hogere kosten leiden omdat toezicht overgenomen moet worden. Het sluiten van vrijwillige posten en afstoten van materieel, of ingrijpen op opleiden en oefenen, heeft direct gevolgen voor de parate basisorganisatie van de brandweer. Dit wordt onwenselijk geacht. Daarnaast is het belangrijk onnodige onrust bij vrijwilligers te voorkomen. Ombuigingen moeten daarom integraal en zorgvuldig afgewogen worden.

VRBN zoekt wel ruimte in de begroting door risicovoller te begroten, efficiencyslagen en aanpassingen in de bedrijfsvoering. Dit gaat niet gepaard met een fundamentele takendiscussie. Het risicovoller begroten zorgt ervoor dat er in de toekomst minder flexibiliteit in de begroting zit. Verschillende mogelijkheden worden binnen VRBN uitgewerkt, zoals structurele verlaging/herverdeling van de bijdrage voor de GHOR-taken, analyseren van investeringen en bestemmingsreserves en het laten terugvloeien van een positief rekeningresultaat naar gemeenten.

2.4. De raad heeft beperkte invloed op de kadernota gemeenschappelijke regeling

De gemeenteraad stelt de begroting van de gemeenschappelijke regeling niet zelf vast. Wel is de gemeenschappelijke regeling er aan gehouden om aan te geven hoe met zienswijzen is omgegaan en om dit te onderbouwen. Daarnaast wordt de gemeente vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur, die de begroting vaststelt. Op deze wijze heeft de gemeente wel inspraak

Financiën

De Programmabegroting is opgesteld op basis van de volgende uitgangspunten:

1. VRBN vangt de onontkoombare ontwikkeling van € 406.000,- zelf op door risicovoller te begroten;
2. De korting op de BDUR-uitkering wordt opgenomen in de risicoparagraaf. Dit wordt het eerste jaar afgedekt vanuit een bestemmingsreserve;
3. Loon- en prijsindexatie wordt regulier toegepast;
4. De bijdrage van gemeenten aan VRBN daalt met circa € 800.000,- vanwege de taakoverdracht ten aanzien van bluswatervoorziening. Gemeenten vullen met de vrijgekomen bijdrage de taak vanaf 2026 zelf in;
5. De ambities uit het beleidsplan worden consequent benaderd met de lijn ‘nieuw-voor-oud’;
6. Nieuwe onontkoombare ontwikkelingen in 2025 en 2026 en overige dilemma’s/knelpunten worden in principe binnen de begroting opgevangen;
7. Door het reserveren van een deel van het positief rekeningresultaat over 2024 (circa € 1.9 miljoen) wordt tijd gewonnen indien de korting op de BDUR toch doorgaat.

De definitieve indexcijfers voor 2026 zijn 4,67% gemiddeld. Vanaf het begrotingsjaar 2026 volgt de VRBN een nieuwe indexeringsmethodiek. Daarbij wordt geen verschil meer gemaakt tussen de GHOR en de veiligheidsregio. Voor de indexering van de loonkosten en sociale lasten wordt voortaan de (landelijke) cao Veiligheidsregio’s gevolgd. Voor de indexering van de materiële budgetten wordt voortaan de CPB-indexering ‘Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)’ gevolgd. Ook is ingestemd met de werkwijze om jaarlijks in de voorbereiding op de Kaderbrief met de gemeentelijke contactambtenaren af te stemmen hoe met exceptionele prijsstijgingen wordt omgegaan en wat dit betekent voor de gemeentelijke bijdrage.
De gemeentelijke bijdragen in 2026 zijn:

	Bijdrage gemeenten	**Bijdrage per inwoner**
VRBN (excl. GHOR en BZ)	€ 50.793.294	€ 75,04
GHOR	€ 857.299	€ 1,27

Bevolkingszorg (BZ)	€ 896.835	€ 1,349
Totaal	€ 52.547.428	€ 77,65

De wijzigingen ten opzichte van de Kaderbrief 2026 zijn: een hogere indexering in verband met de meest recente Macro Economische Verkenning van februari 2025, uitgegeven door het Centraal Planbureau (4,67% tov 4,47%), het vervallen van de onontkoombare ontwikkeling van € 406.000 en de taakoverdracht bluswatervoorziening van circa € 800.000. Ten opzichte van de inwonersbijdrage 2025 betekent dit een stijging van € 2,84.

	Bedrag per inwoner
Inwonersbijdrage 2025	€ 74,81
Bestendiging beleid/ onvermijdelijke ontwikkelingen (naar aanleiding van besluitvorming in 2024)	€ 0,51
Indexering 2026	€ 3,51
Taakoverdracht bluswatervoorziening	€ -/-1,18*
Totale verhoging van de inwonersbijdrage	€ 2,84
Totale inwonerbijdrage 2026	€ 77,65

** de vrijval van de bijdrage van de VRBN moet (deels) worden ingezet voor een nieuw te begroten budget voor bluswatervoorziening.*

Voor onze gemeente komt de totale bijdrage voor 2026 uit op € 4.598.694 Ten opzichte van 2025 is dit een verhoging van de bijdrage van € 168.500.

Zoals hierboven vermeld moet de vrijval van de bijdrage van de VRBN (deels) worden ingezet voor een nieuw te begroten budget voor bluswatervoorziening bij de gemeenten. Het college heeft hierover op 6 mei 2025 het besluit 'Overeenkomst beheer en onderhoud brandkranen' genomen (zaaknummer 20574-2025). Dit besluit moet echter nog in de 2e afwijkingenrapportage 2025 verwerkt worden. Dan zal het met dit besluit betrokken budget ter grootte van €72.900 correct verwerkt worden in de begroting van de gemeente Maashorst.

De voorliggende begroting van de VRBN betreft nog een conceptbegroting welke niet vastgesteld is. Bij het definitief akkoord bevinden van deze begroting zullen meerjarige effecten verwerkt worden.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Participatie
Alle 11 gemeenteraden krijgen de gelegenheid hun zienswijze te geven op de Programmabegroting 2026. Uw zienswijze wordt kenbaar gemaakt aan de Veiligheidsregio Brabant-Noord zodat deze betrokken kan worden bij de besluitvorming door het algemeen bestuur op 3 juli 2025.

Communicatie
Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio beslist op 3 juli 2025 over de Programmabegroting. Het algemeen bestuur betrekt daarbij alle zienswijzen.

Vervolg
De zienswijze wordt z.s.m. medegedeeld aan het bestuur van de veiligheidsregio.

Bijlagen ter informatie
1. Zienswijzeverzoek VRBN Programmabegroting 2026
2. Concept Programmabegroting 2026
3. Overzicht ingediende zienswijzen op de Kaderbrief 2026
4. Intern opgeloste opgaven en komende ontwikkelingen met financieel effect

Maashorst, 27 mei 2025.

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas